

Nærings- og fiskeridepartementet
Att.: Statsråd Torbjørn Røe Isaksen
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

abelia

Dato: 17.12.2018

Deres ref:

Vår ref:

Helsenæringsmeldingen – forutsetninger for digital innovasjon i helse- og omsorgssektoren

Kjære statsråd!

Vi forstår at arbeidet med stortingsmeldingen om helsenæringen er i avsluttende fase for informasjonsinnhenting. I lys av dette vil vi helt på tampen formidle noen prinsipper og konkrete forslag som vi anser som særlig viktig å reflektere i meldingen, hva gjelder forutsetninger for digital innovasjon. For øvrig viser vi til vårt hovedinnspill av april 2018.

Utvikling av et bærekraftig velferdssamfunn er blant regjeringens viktigste prosjekter, og vi er glad for den sterke politiske erkjennelse av behovet for å engasjere næringslivet i helse- og omsorgssektorens digitale omstilling. Samtidig synes politisk erkjennelse i seg selv ikke å være tilstrekkelig. Skal målsettingene nås må også gjennomføringen preges av innovasjon, effektivitet, konkurranse, sunn utålmodighet og samfunnsøkonomisk bærekraft. I praksis – ute i sektoren – legges det lite vekt på næringslivets muliggjørende rolle for fornying av helse- og omsorgssektoren.

I løpet av høsten har Abelias topplederforum for helse og innovasjon debattert forutsetningene for næringslivets engasjement i helse- og omsorgssektorens digitale omstilling. I november og desember har vi gjennomført møter med helseministeren og Direktoratet for e-helse der vi har adressert prinsippene vi her foreslår.

Næringslivet som en integrert del av helse- og omsorgssektorens digitale omstilling

For å utnytte næringslivets muliggjørende rolle må næringslivsaktører betraktes som en naturlig del av sektoren gjennom hele verdikjedene for helse- og omsorgssektorens digitale omstilling. Vi må sikre at aktører fra næringslivet gis en naturlig plass i pågående og framtidige utrednings- og prioriteringsprosesser. I dag er næringslivets aktører oftest fraværende i slike utvalg, eller er kun representert gjennom overgripende interesseorganisasjoner.

Holdningsskapende arbeid er nødvendig. Helsenæringsmeldingen bør identifisere effektive virkemidler for utvikling av kunnskap og innsikt i sektoren om at et bredt og konstruktivt næringslivsengasjement er avgjørende for å møte helse- og omsorgssektorens utfordringer.

Myndigheter styrer, næringslivsaktører utfører – Omvendt bevisføring

Uklare og sammenblandede roller hemmer og forsinker innovasjon og realisering av bærekraftige løsninger. Det er stort behov for en «handlingsregel» for alle digitaliseringsinitiativ i helse- og omsorgssektoren der rollene til aktørene tydeliggjøres og rendyrkes:

- Myndigheter utøver styring gjennom å formulere rammebetingelser, standarder og krav
- Næringslivsaktører utforsker løsningsrommene, designer og utvikler løsninger, driver, forvalter og kommersialiserer løsninger der det er relevant og ønskelig

Helsenæringsmeldingen bør formulere slike tydelige og forpliktende prinsipper, samt identifisere de styringsmekanismer som sikrer gjennomslag og etterlevelse av denne form for «handlingsregler».

Der unntak fra handlingsregelen vurderes nødvendig for å sikre vitale samfunnsinteresser, bør det skje med basis i grundige vurderinger. Vi ser innføring av en slik «omvendt bevisføring» som et enkelt virkemiddel med stor gjennomslagskraft da vante arbeidsformer ofte leder til at myndigheter og offentlig forvaltning svært ofte ender opp med å utøve roller og oppgaver som naturlig løses bedre av næringslivsaktører.

Forvaltningens behov for å besitte egen kompetanse for å utøve styring må selvfølgelig respekteres. Dog bør meldingen signalisere en bevissthet til myndigheter og forvaltning om kritisk vurdering av hvilken kompetanse som er riktig og nødvendig for å utøve styring, for å unngå at dette ikke brukes som begrunnelse for å utøve roller og oppgaver som best løses av næringslivsaktører.

Digital grunnmur og standardisering

Innovasjon er bredt anerkjent som et sentralt og nødvendig virkemiddel for raskere, sikrere og mer kostnadseffektiv digitalisering av helse- og omsorgssektoren. Innovasjon er som mest effektiv på arenaer hvor mange aktører gis gode muligheter for å samvirke og samhandle. Standardisering er derfor både en forutsetning, og et virkemiddel for effektiv samhandling og samvirke.

Direktoratet for e-helse arbeider med utvikling av standarder for digital omstilling av helse- og omsorgssektoren – omtalt som «grunnmuren». Vi anser at «grunnmuren» er en kritisk komponent i helse- og omsorgssektorens digitale omstilling – rett realisert skaper «grunnmuren» forutsetninger for innovasjon, konkurranse, fleksibilitet og samhandel for å kjøpe, bygge, innovere systemer, verktøy, løsninger og tjenester.

I Helsenæringsmeldingen må det understrekes at «grunnmuren» avgrenses til standardisering av kodeverk/terminologi, felles grunndata, felleskomponenter og felles krav/retningslinjer, infrastruktur samt styring og forvaltning av disse. Videre bør det sikres at næringslivets muliggjørende roller bringes inn i arbeidet med «grunnmuren» og at de komponenter i «grunnmuren» som utløser størst innovasjonskraft prioriteres.

I lys av «grunnmurens» sentrale rolle for å utløse innovasjon og næringsutvikling bør Helsenæringsmeldingen bidra til at realisering av «grunnmuren» sikres nødvendig finansiering.

Abelia er bekymret for at momentene over ikke vil løftes godt nok inn i meldingen, og håper derfor næringsministeren og departementet anerkjenner behovet for å tydeliggjøre de næringsstrategiske grepene vi mener er nødvendig for å realisere målene.

Vi stiller selvfølgelig til dialog med departementet, om dere skulle ha oppklarende spørsmål eller kommentarer til våre innspill. Vi ønsker dere lykke til i innspurten av dette svært viktige meldingsarbeidet.

Håkon Haugli /s/
Administrerende direktør

Tarje Bjørgum /s/
Leder helse og innovasjon